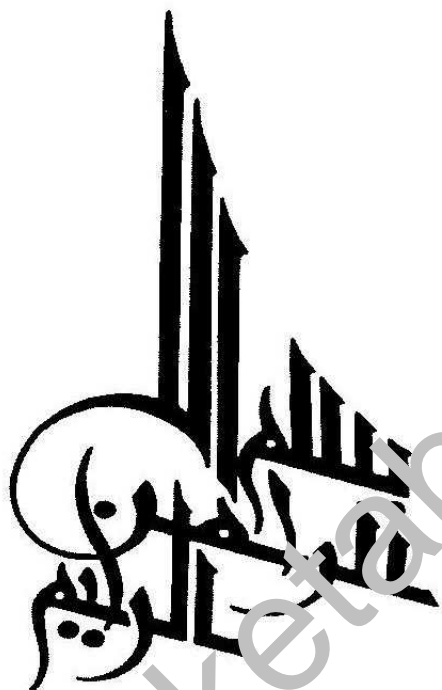

۲۰۲۱۸۵۵

تبیین مفهوم مرز و جایگاه آن در فقه سیاهی انجم

محمد حسن احمدی

سرشناسه: احمدی، محمدحسن، ۱۳۶۵ -

عنوان و نام پدیدآور: تبیین مفهوم مرز و جایگاه آن در فقه سیاسی اسلام/ محمدحسن احمدی.

مشخصات نشر: تهران: مرزبانان، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۲۹۸ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۵۵-۰۷-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: اسلام و سیاست

موضوع: مرزها - ایران

موضوع: مرزبانان و مرزبانی - ایران - تاریخ

موضوع: فقه - جنبه‌های سیاسی

رده بندی کنگ: ۲۳۱BP/الف ۳۲ت ۲ ۱۳۹۴

رده بندی بویی: ۷ ۴۸۳۲/

تبیین مفهوم مرز و جایگاه آن در فقه سیاسی اسلام

نویسنده: محمد حسن احمدی

ویراستار علمی: دکتر علی عباس شایان

ویراستار ادبی: دکتر فرامرز حاج منوچهری

صفحه آرا: الهام براتی

طراح جلد: احمد نبی زاده

ناشر: انتشارات مرزبانان

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۴

قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال

آدرس: تهران، انتهای بزرگراه شهید همت غرب، ابتدای بزرگراه شهید خرازی، فرماندهی مرزبانی ناجا

کلیه حقوق مادی و معنوی ای اثر متعلق به مرکز تحقیقات و مطالعات فرماندهی مرزبانی ناجا بوده و هرگونه استفاده از این کتاب بدون اجازه ناشر پیگرد قانونی دارد.

فهرست مطالب

فصل اوّل: مقدمه

- ۱-۱ تبیین موضوع و اهمیت آن ۱
- ۲-۱ پیشینه پژوهش ۷
- ۳-۱ روش انجام پژوهش ۱۰
- ۴-۱ هدف پژوهش ۱۱
- ۴-۱-۱ سیرالذات پژوهش ۱۱
- ۱-۲ فصل دوم: تاریخچه مرزبانی
- ۱-۲-۱ مقدمه ۱۳
- ۱-۲-۱-۱ دوران ماقبل تاریخ قبل از تمدن ۱۴
- ۱-۲-۲-۱ تشکیل حکومتها ۱۴
- ۱-۲-۳-۱ دوران کشور گشایی ها ۱۵
- ۴-۱-۲ عصر تکنولوژی ۱۷
- ۲-۲ تاریخچه مرزبانی در اسلام: ۲۰
- ۳-۲ تاریخچه مرزبانی در ایران ۲۸
- ۳- فصل سوم: چیستی فقه سیاسی و جایگاه آن در حوزه و عرصه
- ۱-۳ چیستی فقه سیاسی ۳۷
- ۱-۱-۳ تبیین مفهوم فقه ۳۷
- ۲-۱-۳ تبیین مفهوم سیاست ۴۰
- ۳-۱-۳ معنای تلفیق معارف اسلامی با علوم سیاسی ۴۳
- ۴-۱-۳ فقه سیاسی ۴۵
- ۱-۳-۱-۴ منابع فقه سیاسی در اسلام ۵۰

۵۲	۳-۱-۴-۲ عناصر ثابت و متغیر مسائل فقه سیاسی
۵۳	۳-۲-۲ مرزها و اصول سیاست خارجی اسلام
۵۴	۳-۲-۱ حفظ دارالاسلام
۵۴	۳-۲-۲ اصل التزام به پیمان های سیاسی
۵۷	۳-۲-۳ اصل نفی سبیل
۶۰	۳-۲-۴ اصل دعوت یا جهاد
۶۹	۳-۲-۵ صلوات عزت اسلامی
۷۱	۳-۳-۳ نقش امنیت در سیاست گذاری نظام
۷۲	۳-۳-۱ بررسی متون اسلامی
۷۴	۳-۳-۲ رابطه امنیت و سیاست خارجی
۷۶	۳-۳-۳ معادله امنیت نظام با امنیت امت
۷۷	۳-۳-۴ ابزارهای تامین امنیت
۷۹	۳-۳-۵ بسط امنیت نظام به امنیت جهان اسلام
۸۱	۳-۴-۱ جهانی شدن و واژگونی مرزها
	۴- فصل چهارم: مفهوم مرز در فقه سیاسی
۸۷	۴-۱ مقدمه
۹۵	۴-۲ مفهوم مرز
۹۵	۴-۲-۱ مفهوم شناسی مرز و واژه های
۱۰۰	۴-۲-۲ معنی و مفهوم مرز در حقوق اساسی، حقوق بین الملل و جغرافیای سیاسی
۱۰۴	۴-۲-۳ انواع مرزها در دنیای مدرن
۱۰۴	۱-انواع خطوط مرزی زمینی

- ۱۰۵ ۲-خطوط مرزی دریایی
- ۱۰۷ ۳- سایر مرزها
- ۱۰۷ ۳-۴ مرز و فقه سیاسی اسلام
- ۱۱۳ ۱-۳-۴ مقوله مرز در صدر اسلام و ادله پذیرش آن
- ۱۲۲ ۲-۳-۴ مرزهای جغرافیایی صدر اسلام و تقسیم بندی کشورها در فقه سیاسی آن زمان
- ۱۲۵ ۱-۲-۳-۴ دارالاسلام
- ۱۲۸ ۱-۲-۳-۴ دارالکفر
- ۱۴۰ ۳-۲-۳-۴ دارالغرب و ساخت دارالاسلام
- ۱۴۴ انتخاب ملاک دارالاسلام ۱ توجه به آثار آن
- ۱۴۵ انتخاب نظریه اصلح در احکام ملاک دارالاسلام
- ۱۴۶ ۴-۲-۳-۴ تقسیمات دارالاسلام در افریقا
- ۱۴۷ الف) دارالذمه
- ۱۵۱ ب) دارالعهد
- ۱۵۳ پ) دارالامان
- ۱۵۷ ج) دارالهدنه
- ۱۶۸ ۳-۳-۴ مرزهای نوین علم سیاست و موضع فقه سیاسی در بین آن
- ۱۷۰ ۴-۳-۴ ادله پذیرش مرزهای نوین در فقه سیاسی
- ۱۷۰ ۱-۴-۳-۴ ضرورت، مصلحت و حکم حکومتی
- ۱۹۳ ۲-۴-۳-۴ لزوم پایبندی به قراردادها و عهود
- ۱۹۵ ۱-۲-۴-۳-۴ مفهوم قرارداد در فقه امامیه
- ۲۰۴ ۲-۲-۴-۳-۴ دیدگاه فقه امامیه به عهود بین المللی

۵- فصل پنجم : فقه و آثار و احکام آن بر مرزهای جغرافیایی

۲۱۸	۱-۵ سوق المسلمین
۲۲۱	۱-۱-۵ مفهوم سوق اسلامی
۲۲۵	۲-۱-۵ رابطه تجاری دارالاسلام و دارالکفر
۲۲۸	۲-۵ احکام مربوط به هجرت
۲۳۶	۳-۵ دفاع از دارالاسلام
۲۴۹	۱-۳-۵ قانون مرابطه و مرزبانی از دارالاسلام
۲۵۱	۲-۱-۵ ساوای فقها در دفاع از دارالاسلام
	۱- فصل ششم وحدت جهان اسلام و نظریه ام القرایی ایران
۲۵۳	۱-۶ وحدت عمده - تمیز مرزی جهان اسلام
۲۵۵	۱-۱-۶ مرزهای جغرافیایی - مفهوم پیوسته
۲۵۶	۲-۱-۶ موقعیت جغرافیایی و استراتژیک
۲۵۹	۳-۱-۶ ویژگی های مشترک امنیتی ایران با مسایگانش
۲۶۲	۴-۱-۶ مؤلفه های واگرایی
۲۵۶	۲-۶ ماهیت حکومت و مسئله مرزها
۲۷۵	نتیجه گیری
۲۸۳	منابع

مقدمه مؤلف

از دیرباز و به وسعت حیات بشری، داشتن حد و مرز در قالب‌های فردی، خانوادگی، قبیله‌ای و حتی ملی امری ضروری و لازم و ملزوم یکدیگر بوده و ضامن بقای حیات تا کنون می‌باشد؛ از این منظر امنیت مهمترین مسأله در مباحث فقه سیاسی اسلام است که با دیدی ملی، حفظ و حراست از مرز، ضامن امنیت یک ملت و امت است.

در فقه سیاسی اسلام، با دیدی فراتر از دیدگاه غربی و آنچه در حقوق بین‌الملل و سیاست غربی که منفعت و نفع مادی، گفت‌وگو تمام مناسبات می‌باشد؛ با دیدی ایدئولوژیک، مرزبندی نویی از جهان ارائه داد و ملت‌ها را به دو منطقه اساسی یعنی دارالاسلام و دارالکفر تقسیم نمود. هر آنجایی که مسلمان و اسلام در آن غالب باشد دارالاسلام هر آنجایی که کفر منزل کرده باشد دارالکفر نامیده است؛ در این تعریف قلوب مرزها را تشکیل داده است. مع مادی اساس این مکتب نیست. اما جهان کنونی در ساختار معاصر به خصوص پس از دوران صنعتی شدن، مرزهای مشخص برای هر کشور معین شد و جهان اسلام نیز بنا به ضرورت و طبق قواعد فقه سیاسی، این مرزها را نسبت اگرچه با آرمان تشکیل امت واحد اسلامی با رهبری مصلح اندکی فاصله می‌گیرد. پس از انقلاب اسلامی و در گام از انقلاب اسلامی، نظریه ام‌القرایی جهان اسلام، همان ایده‌ای است که شکوفایی امت واحد اسلامی را پیگیری می‌کند.

در این کتاب برآنیم، تا تعریفی دقیق از مرز و جایگاه آن در فقه سیاسی اسلام به عنوان منبع قانون گذاری و مبنای تصمیم گیری در دو حوزه اندیشه و عمل، استخراج کنیم. در کنکاش در متون فقهی و تاریخی اسلام، مرزهای مختلفی نامگذاری شده است، نام‌هایی چون دارالاسلام، دارالکفر، دارالحرب و دارالبقی و ... نشان از وسعت دید اسلام است. اما سوال این بخش این است که آیا اسلام مرزهای کرب را پذیرفته است یا خیر؟ این مطلب زمانی عیان می‌شود که ما با مبنای فقه سیاسی اسلام و قواعد فقهی اسلام این مسائل را سنجیده و در اختیار سیاست اسلام گذاریم. اما هیچگاه نباید دید آرمانی اسلام که با نظریه ام‌القرایی شناخته شده؛ در اثر حل کردن مشکلات مربوط به مرز از طریق قواعد فقهی، نادیده گرفته شوند.

در پایان از لطف و همکاری صمیمانه مرکز تحقیقات و مطالعات مرزبانی ناجا و همچنین دانشجویان و هیئات کاربردی مرزبانی استان گلستان کمال تشکر را دارم و امید است به پاس این همکاری، گامی در راستای استیلای احکام اسلام و تبلور گفت‌وگو انقلاب اسلامی برداشته باشیم.